

Bruxelles, 24.9.2018.
SWD(2018) 414 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

Izvješće o ranom upozoravanju za Hrvatsku

priložen dokumentu

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

o provedbi zakonodavstva EU-a o otpadu, uključujući izvješće o ranom upozoravanju za države članice za koje postoji rizik da neće ostvariti cilj za 2020. u pogledu pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada

{COM(2018) 656 final} - {SWD(2018) 413 final} - {SWD(2018) 415 final} -
{SWD(2018) 416 final} - {SWD(2018) 417 final} - {SWD(2018) 418 final} -
{SWD(2018) 419 final} - {SWD(2018) 420 final} - {SWD(2018) 421 final} -
{SWD(2018) 422 final} - {SWD(2018) 423 final} - {SWD(2018) 424 final} -
{SWD(2018) 425 final} - {SWD(2018) 426 final}

1. Uvod

Ovo Izvješće o ranom upozoravanju dio je Komisijina sveobuhvatnog izvješća o provedbi te se njime nastoji pomoći državama članicama za koje postoji rizik da neće ostvariti cilj od 50 % određen za 2020. u pogledu pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada kako je utvrđeno u članku 11. stavku 2. točki (a) Direktive 2008/98/EZ. Nadovezuje se na prethodnu potporu koju Komisija pruža državama članicama kako bi im pomogla u usklađivanju¹ s pravom EU-a u području gospodarenja komunalnim otpadom. Na temelju navedenog sastavljeni su planovi za relevantne države članice².

Procjena koja je osnova za izvješće o ranom upozoravanju temelji se na suradničkom i transparentnom postupku u koji su uključene predmetne države članice i na detaljnoj analizi najnovijih promjena u njihovoj politici. Obuhvaćala je i opširna savjetovanja s tijelima zaduženima za gospodarenje otpadom.

Moguća djelovanja utvrđena tijekom tog postupka temelje se na postojećim najboljim praksama te se u okviru njih nastoji pomoći državama članicama u ispunjavaju cilja za 2020. u pogledu pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada; naglasak se stoga stavlja na političke mjere koje se mogu poduzeti u kratkom roku. Ta bi djelovanja trebalo shvatiti kao dopunu djelovanjima preporučenima u planovima koji su sastavljeni u okviru prethodnih aktivnosti promicanja usklađenosti i kao dopunu preporukama iz Pregleda aktivnosti u području okoliša.³

2. Glavni zaključci

Stopa recikliranja (uključujući kompostiranje) koja je 2016. prijavljena Eurostatu iznosila je 21 %. Stopa odlaganja komunalnog otpada iznosila je 77 %, pa je među najvišima u EU-u. Na temelju analize postojećih i ozbiljno planiranih politika u području gospodarenja otpadom smatra se kako postoji rizik da Hrvatska neće ispuniti cilj od 50 % određen za 2020. u pogledu pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada.

U procjeni⁴ na kojoj se temelji izvješće o ranom upozoravanju zaključuje se sljedeće:

- odvojeno skupljanje otpada koji se može reciklirati, uključujući biootpad, još uvijek nije učinkovito;
- tek treba uvesti gospodarske poticaje za građane i općine;
- u Hrvatskoj programima proširene odgovornosti proizvođača nisu sasvim pokriveni troškovi odvojenog skupljanja te

¹ http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/support_implementation.htm

² Plan za Hrvatsku

http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/facsheets%20and%20roadmaps/Roadmap_Croatia.pdf

³ http://ec.europa.eu/environment/eir/country-reports/index2_en.htm

⁴ Eunomia Research & Consulting et al. (2018.) *Study to identify Member States at risk of non-compliance with the 2020 target of the Waste Framework Directive and to follow-up phase 1 and 2 of the compliance promotion exercise. The early warning report: Croatia* („Studija kojom se utvrđuju države članice za koje postoji rizik da neće ispuniti cilj iz Okvirne direktive o otpadu za 2020. i kojom se prate faza 1. i faza 2. aktivnosti promicanja usklađenosti. Izvješće o ranom upozoravanju: Hrvatska”).

- potrebna su dodatna ulaganja u projekte koji zauzimaju više mjesto u hijerarhiji otpada, odnosno u okviru kojih se ne obrađuje samo preostali otpad.

U tablici u nastavku navode se moguće mjere za potporu Hrvatskoj u nastojanju da poboljša svoju uspješnost pri gospodarenju otpadom.

PREGLED MOGUĆIH MJERA ZA POBOLJŠANJE USPJEŠNOSTI
Dostavljanje podataka
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sustavne revizije poduzeća koja dostavljaju podatke o količini ambalaže stavljene na tržište (proizvođači ili organizacije za odgovornost proizvođača) kako bi se osigurala usklađenost s podacima o komunalnom otpadu. Usklađivanje razlika između skupova podataka o komunalnom otpadu i ambalaži. 2. Podrobnije praćenje količine otpada koji se odlaže na odlagalištima koja još uvijek nemaju mosne vage. 3. Statistički reprezentativna analiza sastava komunalnog otpada.
Proširena odgovornost proizvođača
<ol style="list-style-type: none"> 4. Poboljšanja u funkcioniranju proširene odgovornosti proizvođača tako da se ispuni nešto od navedenoga: <ul style="list-style-type: none"> – detaljno utvrđivanje minimalne razine usluge skupljanja (vidjeti mjeru 6.) za koju proizvođači moraju dati sredstva jedinicama lokalne samouprave kako bi naglasak bio na kvalitetnim uslugama skupljanja, uključujući skupljanje „od vrata do vrata” kad je god prikladno; ili – restrukturiranje postojećeg pristupa tako da se propiše da proizvođači moraju osnovati vlastitu neprofitnu organizaciju za odgovornost proizvođača čija bi zadaća bila prikupljanje naknada od proizvođača i njihovo raspoređivanje jedinicama lokalne samouprave osiguravajući pritom da te naknade nisu više od onoga što je potrebno za određenu uslugu. 5. Za obje mogućnosti navedene pod točkom 4. dolazi do povećanja naknada koje isplaćuju proizvođači ili organizacije za odgovornost proizvođača kako bi se osiguralo da proizvođači ili te organizacije pokrivaju sve troškove usluge skupljanja.
Odvojeno skupljanje
<ol style="list-style-type: none"> 6. Razvoj preskriptivnije norme za uslugu skupljanja koju bi provodile jedinice lokalne samouprave kako bi se osigurala visoka razina recikliranja, stavljajući naglasak na odvojeno skupljanje „od vrata do vrata”, te osiguravajući brže širenje usluge „od vrata do vrata” diljem Hrvatske.
Regulativa i poticaji za lokalna tijela

7. Razmatranje revizije novčanih kazni za jedinice lokalne samouprave koje ne ispune ciljeve – novčane su kazne trenutačno preniske i najvjerojatnije niže od troškova za postizanje ciljeva pa bi moguće povećanje novčanih kazni na represivniju razinu tijekom nekoliko godina bilo učinkovitije.

8. Provedba mjera kako bi se osiguralo da se ne kazne one jedinice lokalne samouprave koje su 2015. već postizale visoke stope recikliranja.

9. Jasno definiranje preostalog otpada kao sveg miješanog komunalnog otpada koji ne uključuje materijale koji su iz miješanog otpada razvrstani za recikliranje. To je važno jer je cilj jedinica lokalne samouprave povezan s količinom stvorenog preostalog otpada.

Programi „plati koliko baciš”

10. Izrada smjernica s tehničkim i organizacijskim pojedinostima radi ubrzavanja provedbe takvih programa diljem zemlje.

Informiranje i podizanje svijesti

11. Izrada zbirke nacionalnih komunikacijskih materijala namijenjenih javnosti za uporabu na lokalnoj razini, s jasnim i dosljednim porukama. Ti bi se materijali trebali koristiti u okviru informacijskih kampanja, u obliku letaka te u reciklažnim dvorištima (zelene točke).

Tehnička pomoć općinama

12. Razvoj sustava na nacionalnoj razini kojim se pruža tehnička pomoć općinama, posebno u sljedećim područjima:

- a. odabir usluga skupljanja;
- b. nabava usluga;
- c. upravljanje uslugama;
- d. komunikacijske kampanje;

u kombinaciji s aktivnom razmjenom dobrih ideja i praksi kojima se može poboljšati djelotvornost u pogledu smanjenja troškova i poboljšanja učinkovitosti.

Upotreba fondova EU-a

13. Revizija prioriteta potrošnje / dodjele sredstava iz fondova EU-a kako bi se relevantan operativni program za fondove kohezijske politike uskladio s nacionalnim planom gospodarenja otpadom i programom za sprečavanje nastanka otpada za 2017. Trenutačno se glavnina sredstava dodjeljuje za infrastrukturu za obradu preostalog otpada koja se treba osigurati u okviru regionalnih centara za gospodarenje otpadom umjesto za odvojeno skupljanje suhog otpada koji se može reciklirati i biootpada.

14. Davanje prednosti financiranju promjena na razini cijelog sustava uz izbjegavanje financiranja *ad hoc* projekata – osiguravanje strukturiranijeg pristupa kojim se poboljšava cijeli sustav, a ne samo neke komponente dobrog sustava.

15. Dodjela financijskih sredstava uz uvjet da se jedinice lokalne samouprave obvežu na provedbu visokokvalitetnih usluga skupljanja u skladu s minimalnim normama za usluge (vidjeti mjeru 6.), tako da je financiranje usmjereno na ostvarivanje rezultata, a ne na financiranje sustava koji ne ispunjavaju norme ili nemaju dobre rezultate.

Regionalni pristup upravljanju otpadom

16. Razmatranje regionalnog pristupa za postizanje ciljeva. Iz razlika u njihovim trenutačnim rezultatima (zbog geografskih razloga, turizma) daje se naslutiti da za regije možda vrijede posebne operativne okolnosti koje treba uzeti u obzir kako bi se poboljšalo gospodarenje otpadom.